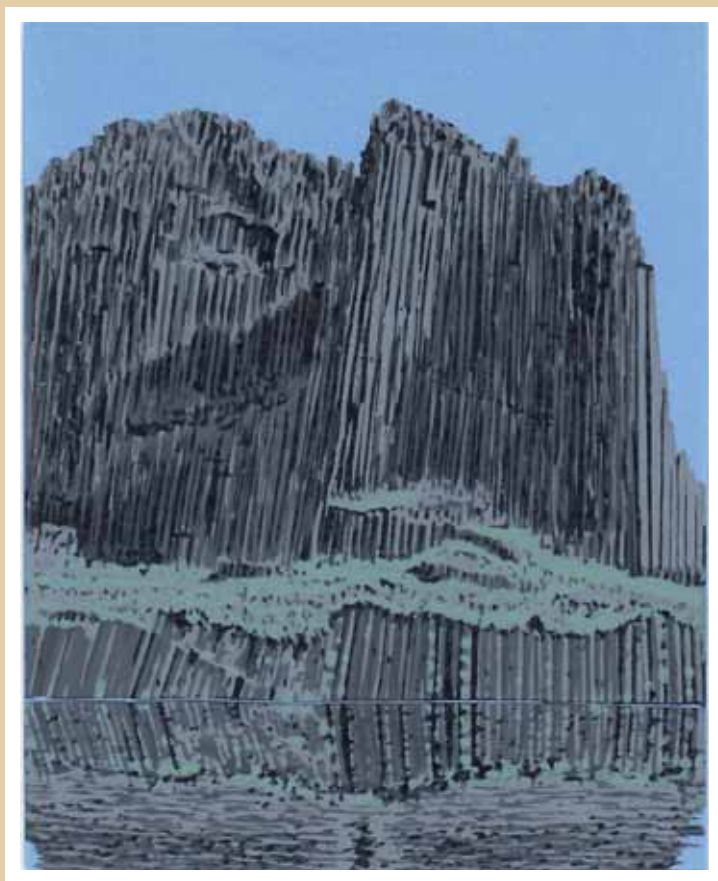

4/2024

KNIŽNÍ ZNAČKA

ČASOPIS SPOLKU SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

Renáta Kaiserová, C3+C4+ C7, 2008

Renáta Kaiserová, C3+C4, 1991

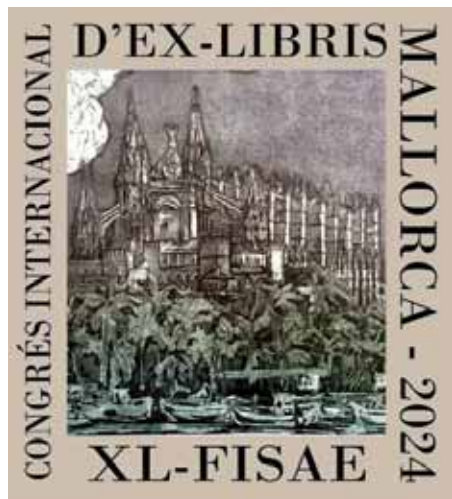

Vladimír Suchánek, L1/3, 2014

Michal Novák, Král a klaun,
C3+C5, 2024

**ZPRÁVA ZE 40. KONGRESU FISAE,
MALLORCA 2024**

40. mezinárodní kongres FISAE se konal 1. – 6. 10. 2024 v hotelu Alua Leo v Platja de Palma, asi 10 km od Palma de Mallorca, správního centra ostrova a celých Baleárských ostrovů. Po přechodné krizi FISAE, způsobené covidem, následným zrušením kongresu v Londýně a velmi malou účastí na kongresu v San Francisku, se zdá, že FISAE povstává z popela. Ze 111 účastníků byli po odečtení doprovodů v rovnováze umělci a sběratelé, posledně jmenovaných byla necelá čtyřicítka. Zastoupeno však bylo 22 zemí. Českou republiku a náš Spolek zastupovali předseda SSPE Miroslav Petřík a člen výboru SSPE MUDr. Luboš Vaněk, oba doprovázeni manželkami, dále celá umělecká rodina Jelenových (manželé Oldřich a Veronika a obě jejich dcery). Ze Slovenska byli přítomní členové SSPE Martin Gajdoš a Katarína Vašíčková (soutěže se zúčastnila za Řecko) a rovněž výtvarník a hudebník Igor Cvacho.

Hotel Alua Leo

Hotel, kde se sjezd konal, byl velmi příjemný, s bazénem, asi 300 metrů od pláže a s výbornou a pestrou kuchyní. Místnost vyhrazená výměně byla však zvolena nešťastně v suterénu bez oken; nebyla ventilována či klimatizována a při větším počtu účastníků nebylo snadné projít mezi natěsnanými stoly. Nicméně mnohonárodní účast zejména z Asie, poskytovala možnost bohaté výměny. V předsálí hotelu byla kongresová výstava na téma *Exlibris za mír*, do které bylo

«Ex-libris per la Pau»

«Ex-libris para la Paz»

«Ex-libris for Peace»

Soutěžní katalog

Čínský umělec Li Yifang

vybráno po jedné grafice od každého ze 161 zúčastněných umělců, kteří zaslali celkem 550 grafik. Grafiky byly uspořádány abecedně podle jmen tvůrců, k úspoře místa ořezány a ve vitrínách natěsněny, což ztížilo přehled a snížilo celkový dojem. Zazněla kritika, že je udělena pouze jedna jediná cena a nejsou udělována čestná uznání. Vítězem soutěže se stal mladý čínský umělec Li Yifang, narozený v městě Lung-nan (v roce 2010 mělo přes dva a půl milionu obyvatel) v provincii Kan-su v roce 1996, který v roce 2019 promoval na China Academy of Arts a dále studoval na Central China Normal University v roce 2022.

Z Česka se zúčastnili soutěže pouze dva umělci: leptem Irena Bujárková a linorytem Zbigniew Kubezcka. Pod slovenskou vlajkou jsou v katalogu uvedeni Igor Cvacho, větší exlibris zhotovené kombi-

Li Yifang, C3+C5, Čína

Igor Cvacho, C3+C4+C7, Slovensko

novanou technikou C3, C5, C7, Eva Ploczeková z Bratislavy (na webu dohledatelná též pod jmény Eva Hrabovská, Eva Ploczek-Lazuri, Eva Hrabovská-Ploczeková) a Iurii Alexandrov rovněž z Bratislavy, s jehož exlibris jsem se dosud nesetkal,

Wang Yu, C7, Čína

ale dle grafik zobrazených na Instagramu či Facebooku stojí jeho dílo za větší pozornost českých sběratelů. Pro srovnání uvádím účast z dalších zemí: Polsko 24, Maďarsko 3, Německo 1, Bulharsko 3, Rusko 11, Bělorusko 6, Itálie 13, Francie 2, Belgie 3, Kazachstán 17, Litva 4, Lotyšsko 3, Turecko 18, Argentina 20, Brazílie 17, Mexiko 3, Japonsko 4, Čína 64, Hong Kong 4, Tchaj-wan 1, Španělsko 1, Katalánsko 6, Mallorca 1, Palma 3. Výčet si neklade nárok na úplnost. Informace lze dohledat v katalogu, ve kterém jsou však země uvedeny někdy ve španělštině, jindy i tatař země v katalánštině. Významný japonský umělec Hamanishi Katsunori obeslal soutěž s exlibris na jméno Luboš Vaněk se zobrazením motýla na vějíři. Kromě této soutěžní výstavy byly v 10km vzdálené Palma de Mallorca v dosahu (obvykle přečpaného) auto-

busu č. 25 další dvě výstavy: *Ex-libris. De Riquer a Xam (Od Riquera po Xam). Historie sbírky matric a kreseb na Mallorce a Alfred Cossmann, kresby, grafika, ex-libris*. Výstavy jsem obdobně jako většina účastníků nenavštívil. Ke všem třem výstavám byly vydány katalogy, které jsou stejně jako publikace *Ex-libris Mallorquines en la Biblioteca de Peralada (Exlibris Malorčanů v knihovně v Paraladě)* pouze v katalánštině.

Silvana Martignony, C3+C7, Itálie

Všechny čtyři publikace s bohatou fotodokumentací jsou dostupné v archivu SSPE a katalog soutěže také na stránkách: <https://contratalla.art/index.php/2024/08/13/resultados-del-concurso/>. Snad všechny nadchly doprovodné prohlídky sbírky umění *Fundació Pilar i Joan Miró* a gotického hradu *Bellveru*. Rovněž silný, i když poněkud jiný dojem zanechala na účastnících společná večeře v restauraci *Tabana (Tabana Grill & Nightlife)*, kde nám čekání na hlavní chod

večeře podávaný kolem 23. hodiny, krátiily v atmosféře rytmické hudby, mlhy a pulzujících světel velmi spoře oděné pružné tanečnice a akrobatky a s nimi podobně oděni štíhlí a svalnatí mladíci. No, Mallorca je prostě vyhlášená svým diskotékovým rytmem a nočním veselím. Konverzovat se moc nedalo a na tanec jsme si až na výjimky netroufli. Zato mnozí z nás ve snaze zachytit prchavou mihotající se atmosféru hodně fotografovali.

Fundació Pilar i Joan Miró

V sobotu 5. 10. 2024 se konala schůze zúčastněných členů FISAE. Bylo rozhodnuto, že za členy FISAE mohou být přijímány i výtvarné instituce se zaměřením na exlibris. Proto se členem FISAE stala Largo Art Gallery, kterou založili Nelly Valcheva a Jordan Petkov ve Varně v roce 2008. Dále byl přijat závazek obnovit legální existenci a status FISAE, protože od poslední revize v roce 1996 v Chrudimi uplyne do příštího sjezdu třicet let. Zájem o uspořádání sjezdu v roce 2026 projevila Largo Art Gallery, zastoupená Nelly Valchevou, a Řecká společnost pro exlibris (přijata za člena FISAE v roce 2016), jejíž zástupci navrhovali uspořádat příští

kongres v Athénách. Hlasováním 13 ku 10 bylo rozhodnuto, že se bude příští 41. kongres FISAE konat ve Varně. Při hlasování někteří účastníci zastupovali dvě organizace (Olli Ylonen obě finské organizace) a někteří členové byli pověřeni zastupováním své a jedné další nezúčastněné země. Snaha o příslib, zda by Řecko uspořádalo 42. kongres v roce 2028 vyzněla naprázdno, protože není jisté, zda by pořadatelé získali v budoucnu dotaci. Prezidentkou FISAE se stala Nelly Valcheva z Bulharska, jak je zvykem, a dosavadní prezident Marià Casas Hierro a viceprezident James P. Keanan se stali viceprezidenty. Fin Oli Ylonen je výkonným sekretářem od roku 2016 (volební období je šesti-leté), ale vzhledem ke zrušení kongresu v Londýně a nepatrné účasti na kongresu v San Franciscu vykonával tuto funkci doposud. O tuto funkci nikdo jiný zájem neprojevil a Olli Ylonen souhlasil s dalšími dvěma roky ve výkonu této funkce. Z průběhu jednání bylo také zajímavé, že bylo rozhodnuto přijmout novou grafickou techniku se zkratkou AIGD – Artificial Intelligence Generated Design neboli návrh vytvořený umělou inteligencí.

Shrnutí: Přes drobné nedostatky byl kongres na Mallorce úspěšný. Byl odrazem z hlubokého propadu a příslibem lepší budoucnosti FISAE. Šťastná byla i volba organizátora příštího 41. kongresu, který má příslušné zázemí i zkušenosti s pořádáním soutěží exlibris a řadu vynikajících umělců a odborníků pro uspořádání kongresu. Těšíme se do Varny!

Luboš Vaněk

SJEZD SSPE V LANŠKROUNĚ 2024

Znak města Lanškrouna

Sjezd sběratelů a přátel exlibris se konal ve dnech 11. – 13. října 2024 v Multifunkčním centru LArt v Lanškrouně a v galerii Městského muzea Lanškroun pod záštitou starosty města Lanškrouna Mgr. Radima Vetchého. Město Lanškroun bylo založeno ve 13. století a jeho jméno Landeskrone (Zemská koruna) upomínalo na jeho polohu na rozhraní Čech, Moravy a Slezska. Leží v Lanškrounské kotlině pod nejjižnějšími výběžky Orlických hor.

Výměna v sále Multifunkčního centra LArt

Bohatý program byl pečlivě připravený panem Mgr. Jaroslavem Čadou, vedoucím muzea. Střediskem sjezdového dění se stalo Multifunkční centrum LArt

(součást Kulturního centra), moderní to přístavba k vile Rudolfa Emila Langera (1847–1915), významného lanškrounského klenotníka a podnikatele.

Při prezenci v Multifunkčním centru LArt obdrželi účastníci tašku s programem a seznamem účastníků, soubor dvou grafik od Miroslava Hlinky (*Krysař*) a Güntera Hujbera (*Fauna*), grafický list Gennadije Alexandrova *Lanškroun*, Leo Herrmann a knihu *Lanškroun, město polyhistora Jana Marka Marciho z Kronlandu* (pro účastníka sjezdu) a knihu *Lanškrounský betlém osobností* (pro doprovod účastníka). V sále Multifunkčního centra,

Gennadij Alexandrov, Leo Herrmann, C3+C4+C6, 2024

kde byly připraveny stoly pro účastníky, se rozvinula po dobu všech tří dnů rušná výměnná činnost doprovázená přátelskými setkáními či navazováním kontaktů s novými členy a výtvarníky. Na sjezd se podle adresáře přihlásilo 111 účastníků (z nich sedm ze zahraničí). V předšálí byly umístěny tři výstavy: 1. panelová výstava o životě a činnosti zdejšího významného rodáka Leo Herrmanna (1888–1951), sionisty a zachránce 2500 československých židů. 2. Ukázky knihařských prací žáků učebního oboru Knihař pro ruční zpracování, jediné to školy v ČR s tímto zaměřením. 3. Žeň

českého exlibris 2023 (43. ročník převezení z Hradce Králové). Významnou událostí prvního dne sjezdu byla vernisáž výstavy Gennadije Alexandrova s názvem *Dělám, co mě baví* v galerii Městského muzea Lanškroun za účasti autora. Byly zde vystaveny grafiky (včetně exlibris), kresby a malby a k zakoupení doprovodná publikace výstavy, vydaná Městským muzeem Lanškroun. Hudební doprovod obstarala vynikající flétnistka Tereza Haiflerová. Příjemným pokračováním byla autorská výstava Václava Smejkal v čítárně městské knihovny. Prohlédli jsme si olejomalby, perokresby, volné grafické listy (lepty) a exlibris, rovněž za účasti autora.

Děti ze Základní umělecké školy Jindřicha Pravečka pod vedením učitelek Evy Hrubéšové a Anny Faltusové a děti ze základní školy pod vedením Hany Chládkové vytvořily exlibris, která byla vystavena jako doplněk výstavy Žeň.

*T. Haiflerová, G. Alexandrov, J. Čada,
foto R. Lepka*

Sobota byla hlavním výměnným dnem od 8 do 13 hodin (pro ty, kteří se zúčastnili autobusového zájezdu do Litomyšle). V Litomyšli jsme si prohlédli Portmoneum (dům Josefa Portmana, jehož interiér vymaloval olejovými barvami Josef Váchal a současně vybavil vyřezávaným

nábytkem) a trvalou expozici soch Olbrama Zoubka ve sklepních prostorách litomyšlského zámku. Pak již následovala jen krátká procházka městem přes náměstí s domem nakladatelství Paseka (s freskami na motivy Krvavého románu)

Litomyšl, Portmoneum, foto internet

a návštěva nově zbudované Smetanovy lávky s vyhlídkovou věží. Městem nás provedl a podal zasvěcený výklad náš člen Bohuslav Krčmář. Ti, kteří se nezúčastnili zájezdu do Litomyšle, měli možnost si prohlédnout expozice Městského muzea (mj. kabinet mincí a medailí Zdeňka Kolářského). Od 18 hodin byla společná slavnostní večeře pro účastníky sjezdu podávaná formou rautu s následným programem: žáci Základní školy Lanškroun předvedli pod vedením svých učitelek Ivany Hrubé Eliášové a Eriky Kovářové *Projekt Exlibris*, následovala prezentace Střední odborné školy Lanškroun, obor knihář (s námětem exlibris) a pak vystoupení komorního pěveckého sboru Komo/K/rák se sbormistryní Vladimírou Jetmarovou, která se setkala s velkým ohlasem. Zájemci měli možnost si prohlédnout zázemí Kulturního centra a rovněž historickou Langrovu vilu, provozatel je starosta R. Vetchý. Plánovaná prohlídka města během nedělního dopoledne byla z důvodu deš-

tivého počasí zredukována na návštěvu radnice se starostou Mgr. Radimem Vetchým, který nám ve své pracovně promítl film o Lanškrounu a následně nás zavedl na prohlídku budovy kapitulní

Lanškroun, budova radnice, foto internet

síně bývalého augustiniánského klášte-
ra, která je využívána jako obřadní síň.
Zde nám ukázal starostenský řetěz mě-
sta Lanškrouna.

Sjezd byl charakteristický přátelskou
atmosférou a vřelým přijetím před-
staviteli města panem starostou R. V-
etchým a vedoucím Městského muzea
panem J. Čadou (oba jsou členy našeho
Spolku). Dařilo se plnit program sjezdu
ke spokojenosti účastníků. Město, pů-
vodně německé, má řadu historických
budov vysoké kulturní hodnoty a pů-
sobí příjemným dojmem. Městu se daří
po stránce kulturních akcí, které nachá-
zejí kladnou odezvu u obyvatel města.
Pořadatelům patří vřelý dík za uspořádá-
ni tohoto zdařilého sjezdu.

Jan Langhammer

MIROSLAV HLINKA, UMĚLECKÝ A UŽITKOVÝ GRAFIK

Ta nejstarší exlibris byly vlastně erby
majitelů knih a později si objednavatelé
knižních značek nechávali dělat podob-
né motivy sestavené ze znaků jejich po-
volání nebo koníčků. A tak přemýšlím,
jaký erb bych navrhl Mirkovi Hlinkovi –
a už je mi to jasné – štít rozdělený na dvě
pole bílé a černé a na něm zkřížená kost
a skoblina používaná na mezzotintu.

Vysvětlím: Mirek má velký cit pro čer-
nobílou fotografii a svými fotografiemi
dokazuje, že i ona má právo na své
místo v umění – proto černá a bílá, ale

Miroslav Hlinka, Krysař, C7, 2024

taky proto, že své grafiky tvoří technikou
mezzotinty, a tam temné plochy jsou na-
rušeny mnoha stupni šerosvitu – proto
grafický nástroj, který připravuje desku
na mezzotintu. A ta kost? Mirek je velký
znalec a odborník na kostnice a ossa-
ria. Navštívil mnoho kostnic v Čechách

a na Moravě, sháněl historické materiály, fotografoval a psal. A vyšla z toho jeho velká kniha *Momenty ticha*. Více na: www.Momentyticha.cz.

Miroslav Hlinka se narodil 30. ledna 1980 a dětství prožil ve Vrbně pod Pradědem. Vystudoval Střední uměleckou školu v Ostravě a tam ho přivedl ke grafice i k exlibris nám sběratelům exlibris dobře známý profesor Jiří Neuwirt. Po absolvování školy ho živily reklamní agentury v Brně a později v Praze. Ale práce v reklamní agentuře ho neuspokojovala a věnoval se vytváření ilustrací do knih,

Miroslav Hlinka, C7, 2023

do časopisů a CD bookletů a také vytvořil bestiář – 120 ilustrací pro českou RPG hru. V Praze poznal svou manželku a narození prvního syna je oba přivedlo do Pardubic, rodiště a bydliště jeho ženy. První exlibris Mirek vytvářel pro své přátele ve více grafických technikách (lept, linoryt), ale až po zabydlení v Pardubi-

cích v roce 2010, kde má i svůj ateliér, se začal věnovat grafice a tvorbě exlibris pravidelně. Od téhož roku je i členem SSPE. Nyní se soustavně věnuje grafické technice mezzotintě, která je sice manuálně pracná a pomalá, ale Mirkovu natu-

Miroslav Hlinka, C7, 2023

relu určitě vyhovuje, protože umí pomocí sametové černé a pomocí polostíňů, stínů, světel, odrazů a zrcadlení vytvářet nádherná zobrazení postav i přírodních motivů. Mirek má v současné době na svém kontě desítky exlibris pro řadu českých i zahraničních sběratelů.

Základem jeho grafik je věrná a precizní kresba, kterou později pomocí grafických nástrojů vyškrabává v nazržené měděné destičce. Jeho oblíbenými motivy se staly mýty, zejména severské, fantasy a často vytvářel krásné akty. V posledních pracích nás uchvacují jím zachycené přírodní motivy, skály, vegetace a zejména voda.

Od roku 2009 se zúčastňuje svojí výtvarnou tvorbou výstavy *Žeň / Žatva* českého a slovenského exlibris v Hradci Králové a prezentoval se i na výstavách Hosté Hollaru a Memento Mori, samostatné výstavy měl v Hradci Králové (2011), ve Frederikshavn Kunstmuseum v Dánsku (2014) a v Šumperku (2018).

Pravidelně je účastníkem také zahraničních soutěží exlibris a grafiky a už byl oceněn několikrát v Malborku (2011, 2013, 2023), v Gliwicích (2012), na Uralském trienále v Rusku (2016), ve Varně v Bulharsku (2018) a Ostrově Velkopolském (2019, 2022). Nejceněnější jeho trofejí je Cena města Sint-Niklaas v technice tisku z hloubky (2011) a Cena města Sint-Niklaas za nejlepší exlibris (2019) z této „Mekky exlibris“ v Belgii.

Pracuje jako reklamní grafik na volné noze – a přestože výborně ovládá počítačové kreslicí programy, raději se v grafické tvorbě věnuje tradičním technikám, zejména mezzotintě. Také chodí po světě s otevřenýma očima a fotografuje; v roce 2024 měl pět fotografických výstav.

Další informace na: www.miroslavhlinka.cz
Zdeněk Řehák

Literatura:

ŘEHÁK, Z. *Poznáváme nové autory: Miroslav Hlinka*. Knižní značka 3/2010.

HLINKA, M. *Rozhovor s Huang Seng-Hsunem*. Knižní značka 1/2011.

ŘEHÁK, Z. *Ocenění českého grafika v Sint-Niklaas*. Knižní značka 2/2011.

Čtyři roční doby. Miroslav Hlinka. Moravská Třebová: Jaroslav Lohynský s moravskotřebovskými sběrateli, 2014.

Grafický soubor *Múzy*. Miroslav Hlinka. Moravská Třebová: Jaroslav Lohynský s moravskotřebovskými sběrateli, 2016.

CONTEMPORARY INTERNATIONAL EX-LIBRIS ARTISTS, 2011.

GRAFICKÉ MINIATURY Z PRODUKCE LYRY PRAGENSIS A JEJICH TVŮRCI PETR MELAN (1947–2009)

15. 5. 2024 uplynulo patnáct let od úmrtí jednoho z nejvýznamnějších českých grafiků.

Předčasně zesnulý grafik Petr Melan byl Lyrou Pragensis vyzván ke spolupráci již roku 1976, tedy rok po ukončení studia na VŠUP v Praze. K mimořádnému programu s názvem *Finský večer* připravil dva lepty s náměty ze severské mytologie. V roce 1979 následovaly dvě grafiky s hudebními motivy pro

Petr Melan, *Finský večer*, C3+C5, 1976

večer *Setkání na Rudém náměstí*. Svou nevěšední invenci uplatnil Melan v roce 1980, kdy k pořadu *Historie mého srdce (J. Taufer)* připravil čtyři kombinované techniky na téma alegorií smyslů a doplnil je dalšími dvěma lístky do prémiového alba na stejné téma, všechny v obvyklých rozměrech lístků 50 × 35 mm. Tauferovy verše byly téhož roku vydány jako bibliofilie s titulem *Všech šest smyslů*, kterou Melan vyzdobil šesti listy (195 × 135 mm) ve zcela jiném, originálním provedení.

Umělcova představivost a schopnost vyrovnat se s malým rozměrem grafiky 50 × 35 mm tak, aby obrázek byl výstižný a zároveň nepřeplněný mnoha

motivy se zřetelně uplatnila roku 1986 v lístcích pro pořad na téma dopisů Henrika Ibsena a jeho pozdní mladé lásky s názvem *Májové slunce*, a to s postavami zralého muže a dívky v hnědém leptu. O pět let později byl pořad

ce s pěti Melanovými grafikami, které jsou provedením zcela odlišné od lístků k uvedenému uměleckému večeru.

Petr Melan, Májové slunce II, C3+C5, 1991

Petr Melan, Nebeské blues (J. Muroň), C3+C5, 1996

Petr Melan, Historie mého srdce, C3+C5, 1980

Petr Melan, Petr Melan 50, C3+C5, 1997

opakován a autor připravil dotisk obou lístků v modrém odstínu. V návaznosti na tento pořad byla vydána na stejné téma miniaturní bibliofilie *Májové slun-*

Roku 1996 připravil Melan dvě grafiky k pořadu *Nebeské blues (J. Muroň)*, mužskou a ženskou hlavu doplnil zednářským symbolem. Večer k vlastním

padesátinám Petr Melan 50 v roce 1997 vyzdobil dvěma rozvernými obrázky Baccha a Flóry, ve skutečnosti autoportrétem a portrétem manželky. K shakespeareovskému večeru roku 1999 s názvem *Fénix a černá dáma* vznikly dva lístky s portréty alžbětinských manželů. Konečně roku 2000 zobrazil Melan dva africké portréty k pořadu *Z jorubského Olympu*.

Petr Melan, *Fénix a černá dáma*, C3+C5, 1999

K Melanovým drobným grafikám patří i jedno z nejkrásnějších exlibris Lyr Pragensis z roku 1982, které svým orientálním námětem navázalo na jeho ilustrace v knižním bibelotu *Křišťálový serail* vydaném roku 1977.

Jana Parýzková

Petr Melan, *Z jorubského Olympu*, C3+C5, 2000

Petr Melan, C3+C5, 1982

ZAPOMENUTÝ UMĚLEC JAN KŘÍŽEK

Jan Křížek se narodil v pátek 7. ledna 1887 v Ostravě do rodiny zámečnického mistra Jana Křížka staršího. Studoval na Německém reálném gymnáziu v Ostravě, kde úspěšně složil maturitní zkoušku v roce 1906. Poté odešel studovat práva na Vídeňskou univerzitu, ale již roku 1908 se zapsal na Akademii výtvarných umění ve Vídni. Zdá se, že jeho nesporný talent a patrně i silná náklonost k umění převážily nad studiem práv. V dalších letech vyhrává Jan Křížek několik uměleckých studijních cen a cestuje po Evropě, navštěvuje i Akademii výtvarných umění v Mnichově. Do studijního života však zasáhla 1. světová válka, které se účastnil jako důstojník rakousko-uherské armády. Hned na začátku války, 30. srpna 1914, byl raněn u města Lublinu. V dalších letech války pracoval

v kanceláři jako osobní a interpelační referent. Za svou službu a statečnost získal Jan Křížek Zlatý záslužný kříž s korunou. Po válce začal Jan Křížek studovat na Akademii výtvarných umění v Praze. Bylo mu tehdy již 32 let a neměl žádný

Jan Křížek, kresba

trvalý příjem, a proto se rozhodl udělat zároveň zkoušky pedagogické způsobilosti a nastoupit dráhu pedagoga. První učitelské místo získal jako suplující profesor německého reálného gymnázia v Českém Krumlově a pokračoval jako profesor kreslení na českých i německých gymnáziích v Kašperských Horách, Českých Budějovicích a Plzni. Jan Křížek se vždy aktivně zapojoval do společenského života, organizoval mnoho kulturních akcí, byl členem různých sdružení a spolků. Přátelství, která vznikla během jeho pedagogického působení, mnohdy trvala po celý jeho život. Nejprve se připojil ke *Sdružení jihočeských výtvarníků*, později *Sdružení západočeských výtvar-*

ných umělců a aktivně se účastnil jejich výstavní činnosti. Jako pedagog publikoval články a prosazoval pokračování výuky kreslení na gymnáziích, napsal a vlastním nákladem vydal učebnici krasopisu. Pedagogická kariéra, která se nejprve jevila jako nutný a rozumný krok k zajištění živobytí, se stala nakonec Křížkovou vášní a celoživotním posláním.

V roce 1935 byl Jan Křížek jmenován školním inspektorem a odstěhoval se do Prahy. Radost z příchodu do Prahy mu kalila atmosféra doby před blížící se 2. světovou válkou. Jan Křížek byl Čechem narozeným do soustátí Rakousko-Uhersko. Prošel německými školami a německy hovořil stejně dobře jako česky. Bez problémů cestoval a studoval

Jan Křížek, kresba, 1920

na území rakouské monarchie i za jejími hranicemi. Na diplomech, vysvědčeních a jiných dokumentech byl uváděn jako Johann Křížek, křestní jméno neřešil, ale u příjmení vždy trval na jeho českém znění. Po první světové válce a vzniku

Československa se soustředil na složení zkoušek učitelské způsobilosti a finanční zajištění své budoucnosti. Nadále učil jak na německých, tak i na českých

Jan Křížek, kresba, 1920

školách. Stejně tak nedělal rozdíly mezi národnostmi svých kolegů a přátel. Ve třicátých letech se začíná vymezovat vůči německému nacionalismu. Deset dní před vyhlášením Protektorátu Čechy a Morava na vlastní žádost přechází z německého na české gymnázium. Následky tohoto rozhodnutí na sebe nenechaly dlouho čekat. Nesměl vyučovat kreslení, stal se pouze pomocným učitelem, až mu bylo vyučování zakázáno úplně a odešel do předčasného důchodu. V pochmurné době 2. světové války se soustředil na svou tvorbu a přes mnoho překážek a ústupků vystavoval na společných výstavách Sdružení výtvarníků v Praze. V lednu 1943 uspořádal svou první soubornou výstavu *Soubor malířských záběrů z Evropy Jana Křížka* v galerii Sdružení výtvarníků v Praze. V dubnu 1944 starý mládenec Jan Křížek překvapil své přátele sňatkem s Gertrudou

Jakschovou. Gertruda byla dcerou lékaře a majitele několika statků v západních Čechách Rudolfa Jaksche von Wartenhorst. Byla učitelkou a vyučovala odborné předměty ve školách pro dívky. Věnovala se také umění a sama malovala. Malířkou a tvůrkyní exlibris byla také Gertrudina sestra Franziska Jakschová. Manželé Křížkovi se doplňovali a Gertruda byla svému muži vel-

Jan Křížek, kresba

kou oporou. Díky oddanosti a péči své ženy se mohl intenzivně věnovat tvůrčí činnosti. Ve 40. letech pracoval na prvních portrétech hudebního skladatele Josefa Bohuslava Foerster, se kterým se spřátelil. Maloval motivy ze vzpomínek na své cesty po Bretani a Alpách, Prahu, krajiny kolem Vodňan a Turnova. Po válce naposledy krátce zasedl za katedru, aby v nastalém nedostatku učitelů vypomohl. Do důchodu odešel v roce 1948. Nadále však spolupracoval se Sdružením výtvarníků v Praze a pod záštitou Sdružení uspořádal svou druhou soubornou výstavu, na které představil 76 svých děl. V jednom z doprovodných textů k výstavě si Jan Křížek postěžoval,

že by snad pronikl více do povědomí veřejnosti, kdyby se věnoval grafice.

V pozůstalosti byly nalezeny čtyři kresby, předlohy pro vlastní exlibris. Na dvou se opakuje motiv srdce v trnové koruně se značně zvlněnou stužkou okolo, ve které jsou nápisy *Ex libris meis* nebo *Ex libris meis J. Křížek* a datace 1920. Jedna předloha pro exlibris je pak zcela jiná. Vidíme na ní figurální kompozici, kdy před ústřední postavou, stylizovanou do východního božstva, klečí muž a žena. Na všech Křížkových exlibris se opakují řecká písmena alfa a omega. Myslím, že tato exlibris vznikla jako předloha pro grafickou úpravu a tisk, k čemuž patrně nikdy nedošlo. Po svatbě se mohl v tomto oboru inspirovat a učit od své švagrové Franzisky Jakschové, několik jejích exlibris jsme našli i v pozůstalosti po Janu a Gertrudě Křížkových. Jan Křížek zemřel 9. července 1961 ve věku 75 let. Manželka Gertruda byla po jeho boku až do konce, v jednom z dopisů napsala, že v manželství strávila nejkrásnějších 17 let svého života.

Zdokumentovat život a dílo Jana Křížka se podařilo jen díky zachovalé pozůstalosti, kterou uspořádala jeho žena Gertruda Křížková. Svou vytrvalou a soustavnou prací uspořádala nejen pozůstalost po svém otci, ale nakonec i po svém muži Janu Křížkovi. Po její smrti historické dokumenty i uměleckou pozůstalost Jana Křížka převzali rodinní přátelé, manželé Královcovi. Díky jim a pracovníkům Městského muzea a galerie Mariánské Lázně, mohla být po více než 60 letech od umělcovy smrti znovuobjevena malířská a kreslířská zručnost Jana Křížka. V muzeu pak byla po dobu od 25. června do 4. srpna 2024 uspořádána dvojvýstava s názvem *Pří-*

běh rodiny lékaře a malíře, která ukázala na propojené osudy rodin Jana Křížka a Rudolfa Jaksche von Wartenhorst.

Marie Plešáková
Městské muzeum a galerie
Mariánské Lázně

Literatura

PLEŠÁKOVÁ, Marie. *Portrét umělce: akademický malíř Jan Křížek (1887–1961)*. Vydalo Městské muzeum a galerie Mariánské Lázně, 2024.

ODSTRČIL, Štěpán Karel. *Jaksch von Wartenhorst*. Městské muzeum a galerie Mariánské Lázně, 2024.

VÝSTAVA ALOISE MORAVCE V MUZEU ŠUMAVY V SUŠICI

Malíř, grafik, ilustrátor, tak lze stručně definovat činnost Aloise Moravce. Rodák z jižních Čech, prožil své mládí v Malé Chyšce na Milevsku, v kraji chudobném, kopcovitém, který se vtiskl nesmazatel-

Alois Moravec, P1/col, 1980

ně do jeho duše. Malířské nadání zdědil po svém otci učiteli, malíři samoukovi. Jako patnáctiletý přichází na školení do Prahy k prof. Kyselovi a Maxu Švabinskému. Již roku 1916 (sedmnáctiletý) ilustruje první knížky a výtvarný referent

označuje Moravce jako pokračovatele linie Alšovy.

Nepřehledná je řada pláten krajinářských i figurálních, jež Moravec vytvořil, bezpočet knih jím ilustrovaných, četné jsou jeho grafické listy všech technik, leptů, litografií, dřevorytů, do tisíců jde počet volných kreseb tužkou či perem. Není oboru, aby se v něm neuplatnil. Jako člen výtvarných spolků vystavuje svá díla doma i v cizině. Vždy zůstává naším, ryze českým výtvarníkem.

Úryvek z předmluvy k souboru *Alois Moravec. Deset kreseb vybraných ze sbírky sběratele J. H.* (Josefa Hladkého).

Výstava byla zařazena do programu Muzea Šumavy v Sušici díky zájmu o tohoto autora spjatého s Pootavím, který svým dílem tíhnul k tomuto kraji, letní měsíce trávil v Poříčí u Strakoníc a pochovám je ve Střelských Hořticích. Vystaveno bylo 76 exlibris, 32 novoročenek, 29 volných grafík, několik knižních ilustrací a ukázky zinkografických štočků. Vše ve 13 závěsných rámech 100 × 70 cm a čtyřech vitrínách. Výstava trvala od 1. října 2024 do 15. ledna 2025 a získala pozornost návštěvníků muzea.

Jan Langhammer

VÝSTAVY V GALERII U KELLERŮ V RADNICÍCH V ROCE 2024

V roce 2024 se naplnilo deset let autorových výstav českých grafiků – tvůrců exlibris v Galerii U Kellerů v Radnicích na Rokycansku. Přibližně bylo dodržováno abecední řazení autorů. V prostorově malé galerii bylo uspořádáno v průběhu deseti let 81 výstav. V letošním roce to byly výstavy: 1. Jaroslav Votlučka a Karel Votlučka; 2. Olga Vychodilová; 3. Josef Weiser; 4. Josef Werner a Adolf Born;

Petr Dillinger, P2, 1936

5. Josef Baruch; 6. František Bílkovský a Dobroslava Bilovská; 7. Petr Dillinger. O galerii se obětavě stará pan Mgr. René Keller, kterého známe rovněž jako jazykového korektora našeho spolkového časopisu *Knižní značka*, a to již od roku 2005, tj. dvacet let.

Jan Langhammer

Literatura

KELLER, R. *Česká čtenářská společnost radnická*. Knižní značka 4/2018.

VÝSTAVA K STÉMU VÝROČÍ NAROZENÍ STANISLAVA HLINOVSKÉHO V HOUDKOVICÍCH

V neděli odpoledne 13. 10. 2024 se po zakončení sjezdu SSPE v Lanškrouně jedenáct členů Spolku (včetně celého výboru) zúčastnilo v Houdkovicích u Opočna vernisáže výstavy *Hlinovský 100* k jubileu malíře, grafika a významného tvůrce exlibris, dlouholetého čle-

na SSPE (1949–1994) Stanislava Hlinovského (1924–1994). Na vernisáži bylo přítomno 80 návštěvníků; obec Trnov (kam Houdkovice náležejí) zastupovaly starostka obce Petra Hartmanová a vedoucí kulturní komise obce paní Petra Brandejsová.

Vernisáž se konala od 14 hodin v prostoru bývalé kovárny, přeměněné na společenskou místnost Jiřím Hlinovským (1972–2021), zesnulým členem SSPE a synem Jiřiny a Stanislava Hlinovských. O S. Hlinovském promluvil Alois Sassmann, který současně zahrál na kytaru a zazpíval jeho oblíbené trampské písně. Předseda SSPE Miroslav Petřík předal vdově po S. Hlinovském paní Jiřině Hlinovské (*1936) kytici a Sborník pro exlibris a drobnou grafiku 2024, v němž je pojednání o jejím manželovi. Sborník byl předán i všem příbuzným S. Hlinov-

*M. Petřík, A. Sassmann, J. Hlinovská,
foto J. Šulc, 2024*

ského, kteří měli velkou zásluhu na přípravě a uskutečnění této akce. Zvláštní poděkování patří paní Miroslavě Kovaříčkové. Sborník si mohli zájemci rovněž zakoupit.

Poté se návštěvníci přesunuli do Galerie H, vybudované z bývalé maštale Jiřím a Jiřinou Hlinovskými, kde byly vysta-

veny rodinné fotografie, výtvarné práce S. Hlinovského (obrazy, grafiky), jeho paleta, štětce, rydla a matrice grafik.

Pro dvacet přítomných dětí připravila paní Ivana Lučaníková krásnou hru se soutěží, která je seznámila se základními pojmy výtvarného umění a exlibris. Každé dítě si zde mohlo své exlibris nakreslit.

*Ukázky nástrojů, desek a tisků S. Hlinovského,
foto J. Šulc, 2024*

Příbuzní Hlinovských a místní občané přichystali bohaté pohoštění, paní Jiřina Hlinovská připravila pro každého návštěvníka perníčky a obálku s osmi grafikami S. Hlinovského. Celkem 110 obálek bylo záhy rozebráno. Výstava *Hlinovský 100* trvala do 30. října 2024.

Alois Sassmann

EXLIBRIS MĚSTSKÉ KNIHOVNY VE VALAŠSKÉM MEZIŘÍČÍ

Ve dnech 22.–23. září 1973 se konal ve Valašském Meziříčí sjezd SSPE, první a doposud jediný ve Valašském Meziříčí; byl hodnocen jako zdařilý, s účastí 150 osob. Mezi účastníky byl i sovětský umělec Jevgenij Nikolajevič Tichanovič z Minsku. V budově staré radnice byla instalována výstava jeho 140 exlibris, mj.

i exlibris Jiřího Soukupa. Tichanovičovo exlibris věnované „Vzorné lidové knihovně ve Valašském Meziříčí“ se zachovalo ve sbírce paní Stanislavy Orálkové ve dvou exemplářích.

Jevgenij Nikolajevič Tichanovič, X3, 1973

Knihovnice Stanislava Orálková (1932–1987) patřila k tehdejším organizátorům sjezdu (2). Její sbírku 1700 exlibris a novoročenek věnoval Muzeu regionu Valašsko její syn Stanislav Orálek. Městská knihovna pak získala druhý tisk Tichanovičova listu.

K dějinám městské knihovny: Mgr. Jiří Demel (1923–2006) v úvodu své publikace (3) podotýká, že národní kulturní život na Moravě se začal rozvíjet v důsledku historického vývoje až od 60. let 19. století, tedy o půl století později než v Čechách. Představiteli a prvními organizátory českého kulturního života se staly čtenářské spolky. Ve Valašském

Meziříčí jich bylo od roku 1861 několik, mezi nimi Akademický klub Palacký, který uspořádal akci „létajících knihoven“. V bedničkách bylo po beskydských obcích na zimu rozvezeno po padesáti knihách. Akce byla úspěšná natolik, že koncem roku 1907 došlo k založení veřejné knihovny, předchůdkyně dnešní Městské knihovny Valašské Meziříčí, sídlící nyní v moderní budově.

Jiří Demel vyslovil přání, aby „meziříčské knihovnice vždycky půjčovaly knížky ne rukama, ale srdcem“. Mohu jen potvrdit, že tak činí stále. Velký dík patří městu za podporu knihovny.

Vladimír Pospíšil

Použitá literatura:

- (1) LANGHAMMER, J. *České sběratelství exlibris v datech. Sto let SSPE*. Praha, SSPE, 2018, str. 84.
- (2) DEMEL, J. *Za Stanislavou Orálkovou*. Zprávy SSPE 1-2/1988, str. 38.
- (3) DEMEL, J. *Péče o čtenáře ve Valašském Meziříčí v letech 1861–1927. Příspěvek ke kulturní historii města*. Valašské Meziříčí, 1966.

DVA Z TÝNA NAD VLTAVOU – ODHALENÍ

Konečně! Čekali jsme léta a trpělivost se vyplatila. Dva malíři z Týna se společně představili v Bechyni.

Vltavotýnský kreslíř, grafik, malíř Václav MEZERA (1944–2005) a jeho kolega se stejným výtvarným zaměřením Miroslav PETŘÍK od konce srpna vystavují v Galerii Záliv Lázně Bechyně a navíc, dočkali se také vydání umělecké publikace *Dva z Týna nad Vltavou* obsahující bohatý výběr z jejich vrstevnatého díla. Byli to přátelé a nyní se k tomuto přátelství naplno přiznávají. Václav Meze-

ra, osudem vláčený podivín s velkým talentem, už dvacet let odpočívá v nebeských zahradách, zatímco senior Miroslav Petřík, obdivuhodně pilný tvůrce s nevyhasínajícím zápalem mladíka, nepřetržitě sklízí ovoce své práce z vý-

tvárných luk. Co je nejvíc spojuje? Je to kresba a grafika, byť Mezera se zatoulal svými náměty do fantaskního světa, zatímco Petřík těží výstižně a precizně ze současnosti.

Vernisáž jejich výstavy a křest knihy *Dva z Týna nad Vltavou* proběhly v kavárně lázeňské budovy Olga v Bechyni v pátek 13. září 2024 od 19 hodin. Než byla přestřižena páska, než slza vína skápla na titulní stranu skvostné publikace, zazněly swingové skladby, šansony a kavárnu přelétla i vzpomínka na dobu slávy big beatu. Pestrá hudební směs zazněla cestou k dílu obou autorů, které rovněž nese

celou škálu tónů od těch vážných po radostné, od tesklivých až k laškovným. Existuje-li výčet jihočeských malířů hodných obdivu, pak jejich jména v tom seznamu nemohou chybět.

Pavel Šmidrkal,
kurátor Galerie Záliv Lázně Bechyně

GENNADIJ ALEXANDROV – DĚLÁM, CO MĚ BAVÍ

Ve dnech 5. října – 17. listopadu 2024 proběhla v galerii Městského muzea v Lanškrouně výstava grafiky, kreseb

Gennadij Alexandrov, foto R. Lepka

a maleb dlouholetého člena SSPE Gennadije Alexandrova nazvaná *Dělám, co mě baví*. Její slavnostní vernisáž pro veřejnost se uskutečnila v sobotu 5. října a vernisáž pro účastníky sjezdu SSPE byla připravena pro další týden – na pátek 11. října 2024.

Už samotný název výstavy odráží vlastní přístupy, jimiž Gennadij Alexandrov jako stálý experimentátor zhmotňoval své vize a nápady. Možná proto nelze jeho různorodé dílo přesně definovat, či porovnávat s jinými autory. Je prostě svůj, nezařaditelný svým autorským rukopisem do nějaké „škatulky“ a vždy překvapí novým způsobem výtvarné tvorby.

Tato výstava, konaná u příležitosti životního jubilea tohoto všestranného umělce, byla sestavena tak, aby představila právě tu různorodost jeho tvorby od ukončení vysokoškolského vzdělání, přes tvorbu v Rusku a pokračování v České republice až do současnosti, tedy od realistických velkoformátových kreseb po současnou lehce ironizující grafickou tvorbu s občasným odbočením k zobrazení ženského aktu. Gennadij vždy zdůrazňuje, jak je dobře, že se u nás zabývá tvorbou exlibris a novoročenek tolik významných grafiků. Sám se k nim důstojně svojí tvorbou přičinil. Na výstavě tedy nemohly chybět novoročenky a exlibris.

Jaroslav Čada

12. ROKYCANSKÉ BIENÁLE GRAFIKY 2024

Rokycanské bienále grafiky je mezinárodní soutěžní výstavou tematicky neomezených prací, vyhotovených klasickými grafickými technikami. Jeho první ročník se uskutečnil v roce 2002. Každý ročník přispívá k prezentaci plzeňského regionu v rámci cestovního ruchu a rozvíjí kulturně společenský život. Spolupředateli letošního 12. ročníku jsou jako obvykle Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech a Město Rokycany. Pro školy byl k výstavě připraven doprovodný program s vysvětlením a ukázkou grafických technik.

Termín doručení soutěžních prací byl stanoven ke dni 31. 7. 2024. Do soutěže bylo doručeno celkem 68 soutěžních prací od 24 výtvarníků ze čtyř států (Česká republika, Slovensko, Polsko a Estonsko), kteří splnili všechny podmínky propozic bienále. Odborná porota se sešla

Barbora Paulovičová, *Plavba*, X3, 2024,
foto J. Langhammer

dne 2. 9. 2024 a vybrala vítěze hlavní, druhé i třetí ceny a dále vybrala práce deseti výtvarníků, kteří obdrželi Prestižní certifikát bienále, vše v souladu s propozicemi soutěže.

Ocenění grafici obdrželi finanční odměnu díky Městu Rokycany, které poskytlo finance na honorování vítězných prací. Hlavní cena byla dotována částkou 13 000 Kč, druhá cena částkou 7 000 Kč a třetí cena částkou 4 000 Kč. Zvláštní Cena starosty města Rokycan byla dotována částkou 5 000 Kč. Vernisáž výstavy se konala 10. 10. 2024 od 16 hodin ve výstavním sálu objektu muzea v ul. Josefa Knihy č. 146, Rokycany, na které byly přítomným výtvarníkům ocenění předána. Kytarové kvarteto ZUŠ pod dohledem Soni Vimrové se tu postaralo o perfektní hudební doprovod.

Laureátem 12. rokycanského bienále grafiky se stal Adam Czech z Polska (li-

tografie), druhé místo obsadil Ivan Maurer (ČR), třetí Darina Hejlová (ČR) a Cenu starosty města Rokycany obdržela Eva Hašková. Adresáty deseti certifikátů se stali Marcin Bochenek (Polsko), Milada Čapková, Petra Fraňková, Bohdana Holubcová, Martin Koranda, Tomáš Leba, Ladislav Steininger, Vlasta Šuhajdová, Jiří Wiesner (všichni ČR) a Barbora Paulovičová (Slovensko).

Pro veřejnost byla výstava přístupná od 11. 10. 2024 do 8. 12. 2024.

Jan Langhammer

VÁCLAV SMEJKAL – MEZI OBRAZY 8

V pátek 8. listopadu 2024 se v čítárně Městské knihovny Lanškroun uskutečnila derniéra výstavy s názvem *Mezi obrazy 8*. Vystavena byla tvorba člena SSPE, malíře a grafika Václava Smejkal, která přilákala milovníky umění všech

Václav Smejkal, foto R. Lepka, 2024

generací. Jeho práce, tak jako vždy, vybízejí k osobní interpretaci a k ponoření do světa imaginace.

Výstava byla zahájena v době, kdy Lanškroun hostil účastníky sjezdu SSPE. Z tohoto důvodu zaujímala hlavní prostor drobná užitá grafika, kterou autor pravidelně představuje na výstavě Žeň českého exlibris v Hradci Králové. Je trochu škoda, že hlavní adresáti, pro které Václav Smejkal exlibris vytváří, jsou z okruhu jeho přátel, a nikoliv sběratelé exlibris. To potvrdili i účastníci sjezdu, kteří byli mile překvapeni rozsahem a úrovní Václavových prací, jež měli možnost v takovém rozsahu vidět vůbec poprvé.

V průběhu tohoto večera měli návštěvníci opět možnost hovořit s autorem o svých dojmech a pocitech z vystavených obrazů a grafik. Celý večer se nesl v duchu velmi přátelské a uvolněné atmosféry k čemuž přispělo osobní nasazení Václavových nejbližších, kteří pro návštěvníky přichystali vynikající občerstvení.

Jaroslav Čada

UDĚLENÍ MEDAILE WALTER VON ZUR WESTEN

24.–28. dubna 2024 proběhl sjezd Německé exlibristické společnosti (DEG) v Neustadtu an der Orla a nedalekém Schloss Burgku. Součástí programu bylo udělení medaile Walter von Zur Westen. Medaile jsou udělovány za mimořádné aktivity související s mezinárodním šířením ideje exlibris, za popularizaci exlibris a za vynikající výkony v oblasti výzkumu a prezentace exlibris. V současnosti jde o nejprestižnější mezinárodní ocenění v oblasti exlibris. Letošní laureátkou se stala maďarská sběratelka a odborná pracovnice

Széchényiho národní knihovny v Budapešti (OSZK) dr. Kornélie Vasné Tóthová. Medaile jí byla udělena za vědeckou práci v knihovně na mezinárodní úrovni, za rozsáhlou publikační činnost (je autorkou několika knížek o exlibris, publikovala dosud asi 450 článků v domácích i zahraničních časopisech), za organizování výstav a za dlouhodobou práci v redakci maďarského časopisu Kisgrafika.

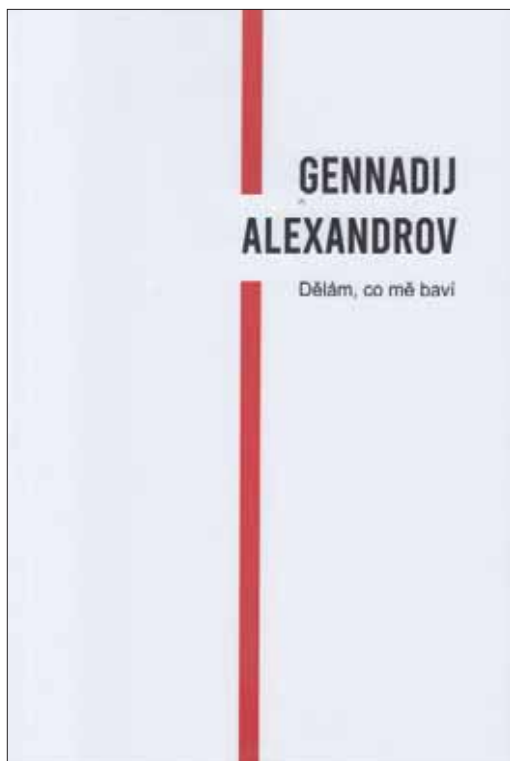
Gratulujeme dr. Kornélie Vasné Tóthové za získání tak významného ocenění.

Redakce

Walter von Zur Westen (1871–1948) vedl německé organizované exlibristické hnutí jako předseda 26 let (1906–1912, 1919–1938) – déle než kdokoli jiný předtím a po něm. Byl významným sběratelem všech druhů komerčního umění; jeho obrovská sbírka zahrnovala zejména tisíce a tisíce příležitostných grafik. Kromě sběratelské činnosti byl Walter von Zur Westen navzdory velkému profesnímu vytížení neúnavným autorem publikací a článků pro Deutschen Exlibris-Vereins v letech 1907 až 1938, včetně knihy Exlibris, která vyšla ve třech vydáních v nakladatelství Velhagen & Klasing v letech 1901 až 1924.

PUBLIKACE

■ Gennadij Alexandrov. Dělán, co mě baví

Lanškroun: Městské muzeum Lanškroun, 2024, 52 stran, 34 obrázků (z nich 18 exlibris), 1 fotografie, obálka s titulem, tiráží a 1 obrázkem, brožováno, 23 × 15 cm. Tisk: Litomyšl, H. R. G., 150 kusů. Katalog výstavy v Galerii Městského muzea Lanškroun 5. 10. – 17. 11. 2024. Autoři a kurátoři výstavy: Mgr. Jaroslav Čada a Mgr. Dana Morávková. Autoři textů katalogu: Jaroslav Čada, Anna Klimenok, Jiří Navrátil, Marina Dobusheva, Eva Kořánová, Anna Skorko, Zdeněk Skála, Jiří Chrtek, Anton Litvin. Katalog doplňuje seznam autorských a kolektivních výstav autora a seznam ocenění. Úvodní text J. Čady s odstavci: Černý sníh. Pivo není a nebude! Novorossijsk. Svoboda. Sestrejda. Věrný sám sobě. Nemít strach. Katalog neobsahuje seznam vystavených děl, pouze část je v katalogu reprodukována (malby, kresby a grafiky).

■ **Sborník pro exlibris a drobnou grafiku 2024**

Praha: SSPE, 2024, 192 stran, tištěno barevně, 607 obrázků (včetně obrázků na obálce), 99 fotografií, 22 × 16,7 cm, lepená vazba, redaktor Ing. Ladislav Žák. ISBN 978-80-908969-7-0. Obálka, grafické řešení a příprava tisku Stáňa Laňková, Praha. Tisk: Praha, Fastr typo-tisk, 500 výtisků. Věnováno jubilantům Stanislavu Hlinovskému, Bohuslavu Knoblochovi, Jaroslavu Lukavskému, Jiřímu Boudovi a jeho rodině. Sborník má 29 samostatných statí, *Editorial*, úvodní článek *Přání sborníku na cestu* (s anglickým překladem), *Intermezzo z rodinného alba* (rodina Boudových), fotografie *Ze života spolku*, kalendárium – *Jubilanti 2024*, *Malé shrnutí* (s anglickým překladem) a *Závěrečné slovo předsedy*. Statě: SASSMANN, A. *Pět generací Boudů*. ŽIŽKOVSKÝ, K. *Vlak do nebe* (Jiří Bouda). SASSMANN, A. *Stanislav Hlinovský. Sto let od narození*. HLINOVSKÝ, J. *Stanislav Hlinovský*. BRÁTKA, P. *Za výtvarným dílem Stanislava Hlinovského*. ANONYM. *Železničář – výtvarník*. KNOBLOCHOVÁ H. *Bohuslav Knobloch*. ŽIŽKOVSKÝ, K. *Tak už k tobě do dílny oknem nepolezu, Bóžo!* SASSMANN, A. *Jaroslav Lukavský*. KOPECKÝ, J. *Jiří Winter Neprakta*. ŽIŽKOVSKÝ, K. *Pozapomenutý umělec Jaroslav Vodrážka*. BARTEČEK, I. *Pro vlast. Osmdesáté výročí úmrtí Vojtěcha Preissiga*. DVOŘÁČEK, F. *Miloš Kačírek – ilustrátor tasovské kroniky*. ŽIŽKOVSKÝ, K. *Genius dřevorytu Zdeněk Mézl*. BENEŠ, P. *Daniela Benešová. Mami, koukej něco dělat*. ERHART, G. *Jan Konůpek*. ČERNOCH, F. *Jubilea mých favoritů*. KROPÍK, K. *Jiří Šlitr*. ŠMIDRKAL, P. *Sneseno z podkroví*. ČADA, J. *Gennadij Alexandrov*. DVOŘÁČEK, F. *Jaroslav Šváb – kniže českých grafiků*. PARÝZKOVÁ, J. *Exlibris s příběhem. Toyen – Heisler – Steiner*. PARÝZKOVÁ, J. *Grafické miniatury z produkce Lyry Pragensis v letech 1990–1999. Grafické miniatury z produkce Lyry Pragensis v letech 2000–2006*. VYŠOHLÍDOVÁ, M. *Sbírka exlibris Jindry Imlaufa v Knihovně Národního muzea*. ŠMIDRKAL, P. *Exlibris uletěla (Jana Mičková)*. DITRYCH, B. *Stromy, kmeny, kořeny (Karel Demel)*. REDAKCE. *Život a dílo Oldřicha Páleníčka se uzavřely*. SASSMANN, A. *JUDr. Franz Kafka na exlibris a volné grafice*. ANONYM. *Osobnosti v zrcadle umělé inteligence*.

■ **Sjezd SSPE v Lanškrouně 11. – 13. 10. 2024**

Lanškroun: SSPE, 2024, 2 volné grafické listy, obálka s chlopní a se znakem Lanškrouna a nalepenou tiráží, 21 × 15 cm. Seznam exlibris: 1. Miroslav Hlinka. EXL SSPE 2024, Krysař, C3+ C7; 2. Günter Hujber. SSPE Lanškroun, Fauna, C2+C4. Listy grafického souboru tiskli jejich autoři. Lgh

ČASOPISY

■ Kisgrafika 2024/1, Maďarsko

Dr. István Juhász vzpomíná v článku *Vzpomínka na jednoho dobrého přítele* na grafika László Lázára Nagye, zesnulého před pěti lety. *K 75. narozeninám Lajose Bakacsiho* je název článku Márii Rácové o pedagogovi, malíři, grafikovi a uměleckém vedoucím spolku sběratelů v Szegedu. Dr. Kornélie Vasné Tóthová vzpomíná na grafika a pedagoga (před deseti lety zesnulého) v článku *Róbert König, mistr grafik s koňskou tematikou*. *Minikouzla, obraz a písmo na secesních knižních značkách* je název článku dr. Hilda Horváthové, ve kterém představuje výstavu vzniklou k světovému dnu secese. Druhým dílem pokračuje článek Róberta Ujszásziho o významném maďarském grafikovi Árpádu Nagyovi. Dr. Sándor Sarkady mladší popisuje vznik tří malých grafik v článku *Károly Sterbenz a malé grafiky rodiny Erdélyi*. *Zoltán Vén ve Stoličném Bělehradě* je článek dr. Józsefa Laknera, ve kterém autor rozebírá symboliku některých děl maďarského grafika. V posledním článku se představuje maďarská grafička a malířka Erzsébet Palástiová.

■ Kisgrafika 2024/2, Maďarsko

Péter Ürmös v článku *Dr. Kornélia Vasné Tóthová, laureátka medaile Walter von Zur Westen* gratuluje maďarské vědecké pracovníci za získání významného ocenění, které přiděluje německý spolek sběratelů exlibris. Je zveřejněna zahajovací řeč výstavy grafika Pétera Ürmöse s názvem *Etnografie, etnografika*, která byla zahájena 5. května 2024 v Törökbálintu. *KBK má 65 let* je název článku Józsefa Stokingera, kde autor popisuje okolnosti založení maďarského spolku sběratelů malých grafik (KBK) v roce 1959. Dr. István Juhász v článku *Antal Fery, obr malé grafiky* představuje významného maďarského grafika. József Stokinger vzpomíná v článku *Dr. István Imolay Lenkey* na před pěti lety zesnulého teologa, sběratele, spisovatele a autora mnoha odborných článků o exlibris. *Knižní značky zakladatele knihovny ve 250 let staré knihovně Klíma* je název článku dr. Kornélie Vasné Tóthové o knižních značkách zakladatele knihovny Györgye Klíma. Tiborné Krajcsi představuje knižní značky významných maďarských osobností v článku *Exlibris maďarských spisovatelů, umělců a vědců*. *Bylo otevřeno V. bienále malých grafik v Hatvanu* je název článku, ve kterém je zveřejněna zahajovací řeč dr. Kornélie Vasné Tóthové, která zazněla 11. května 2024. Mária Padné Szabóová v článku *Vtip, skafandr pro bytí na Zemi* představuje výstavu s tematikou vtipů v městském muzeu v Ajce ze sbírky Kláry Tiborné Krajcsiové. *Výstava Erzsébety Palástiové* je název článku, ve kterém Dénes Ruzsa představuje výstavu autorky v galerii centra mládeže v Zugló.

Bartolomej Rudas

■ GRAPHIA, Tijdschrift voor ex-libriskunst. Nummer 2024/3, Belgie

Číslo je celé věnováno bulharskému grafikovi Rumenu Nechevovi (Румен Нечев). Rumen Nechev se narodil v roce 1959 ve Smoljanu. Střední uměleckou školu v Kazanlaku absolvoval v roce 1978 a v roce 1986 absolvoval Univerzitu sv. Cyrila a Meto-

děje ve Velkém Trnovu (Veliko Tarnovo), obor grafika, ve třídě prof. Hrista Tsatsinova (Христо Цацинов). Za své grafické práce obdržel přes dvacet různých prestižních ocenění. Žije a pracuje v Plovdivu. Zabývá se kresbou (ilustrace), volnou grafikou a tvorbou exlibris. V článku je reprodukováno 15 jeho grafických prací (z nich sedm exlibris). Holandský text Jacka von Peera je současně přeložen do angličtiny. V čísle je vložena originální grafika R. Necheva, algrafie *Attic nights*.

■ **SELC-EXPRESS, Nr. 127 / August 2024, Švýcarsko**

Pozvánka na sjezd SELC, který se bude konat 30. 8. 2024 v Museum zu Allerheiligen v Schaffhausenu; připravena bude výstava k 100. výročí úmrtí zdejšího umělce Philippa Dammköhlera. Byl zaměstnán ve zdejší továrně na stříbrné zboží, kde tvořil návrhy výrobků, např. pohárů. Ida Sofia Maly (1894–1941) byla rakouská malířka a grafička. V letech 1918 až 1928 vytvořila několik exlibris, šest z nich je v článku reprodukováno, vesměs zinkografie. Andreas Raub referuje o 6. výročním setkání fóra Bild Druck Papier, které se konalo 13. 5. 2024 v Hamburku. Před 175. roky zemřel Edgar Allan Poe (1809–1849), americký spisovatel fantastických povídek; k článku je připojena reprodukce exlibris Birgit Göbel-Stiegler od Harryho Jürgense z roku 2009 na motiv povídky *Maska rudé smrti*. K nekrologu Norberta Hillerbrandta jsou připojena jeho exlibris od M. Richterové, L. Bednárika a I. Benci a na titulní straně od J. Lieslera. Exlibris na námět pohádky *Popelka od bratří Grimmů* od H. Pauwelse je připojeno ke stejnojmennému článku.

■ **Österreichische Exlibris-Gesellschaft. Mitteilungen 2/2024**

Na valné hromadě ÖEG dne 15. března 2024 bylo zvoleno nové představenstvo. Novým předsedou ÖEG se stal Mag. Georg Nemeth za odstupujícího Tillfrieda Cernajseka. Umělá inteligence při tvorbě exlibris: jsou přetištěny zprávy o tomto tématu uveřejněné ve FISAE Newsletters 363, 365 a 367. Vernisáž výstavy Franz von Bayros (1866–1924) v Okresním muzeu Vienna-Landstraße se konala v pátek 8. března 2024. Tuto výstavu připravil Ing. Michael Gryksa ze své sbírky k stému výročí úmrtí autora, k výstavě byla vydána zvláštní publikace. V muzeu Bartlhaus v Pettenbachu se konaly tři výstavy: *24 Exlibris für 24* – Exlibris současných rakouských umělků, *Franz-Traunfellner-Dokumentation* (rakouský malíř a grafik Franz Traunfellner (1913–1986) a *Raus in die Welt und wieder zurück* (sedm umělců / umělků, kteří se narodili v Rakousku a po cestách se do Rakouska vrátili zpět). Nové knihy: *Josef Zlatuschka (1879–1954). Ein vergessener Wiener Künstler*, autorka Margit Tepliczky. *Europäische Pörsenlichkeiten, Architektur und Themen im Exlibris*, autor Daniel Theveßen. V rozsáhlém nekrologu je připomenut dr. Norbert Hillerbrandt (1944–2024).

Lgh

VÝSTAVY

Galerie HOLLAR, Smetanovo nábřeží 995/6, Staré Město, 110 00 Praha

9. 1. – 2. 2. 2025 Jubilanti Hollaru
 6. 2. – 2. 3. 2025 Dalibor Smutný a Pavel Piekar
 6. 3. – 30. 3. 2025 Forma koláže
 2. 4. – 27. 4. 2025 František Hodonský

Galerie Evropského domu, náměstí Republiky 12, 301 00 Plzeň

4. 2. – 28. 2. 2025 Německá exlibris z počátku 20. století

Galerie U Kellerů, náměstí Kašpara Šternberka 68, 338 28 Radnice

16. 12. 2024 – 26. 1. 2025 Petr Dillinger, exlibris, novoročky
 27. 1. – 23. 2. 2025 Gennadij Alexandrov, exlibris, novoročky
 24. 2. – 30. 3. 2025 Alena Antonová, exlibris, novoročky

Galerie Františka Peterky, čp. 58, 391 75 Malšice

8. 1. – 14. 3. 2025 František Peterka, obrazy, grafika, exlibris
 19. 3. – 26. 6. 2025 Marie Michaela Šechtlová, kresby, grafika, exlibris

Městské muzeum v Lanškrouně, nám. A. Jiráka 1, 563 01 Lanškroun

22. 2. – 18. 5. 2025 Helena Horáková: Do háje! (grafika, exlibris)

ZPRÁVY Z VÝBORU SSPE

■ **Výborová schůze 3. 9. 2024** se konala distančně a byla řízená předsedou M. Petříkem za účasti tří členů výboru a hosta Bc. Markéty Prchlíkové. Mgr. Jakub Pich se vzdal k 27. 6. 2024 své funkce ve výboru SSPE. Výbor kooptovat na této schůzi jako novou členku výboru SSPE Bc. Markétu Prchlíkovou. Na sjezd v Lanškrouně je přihlášeno 105 osob. Grafiku pro účastníky valné hromady vytvoří Alexandra Likhacheva. Byly svázány čtyři ročníky Knižní značky, další budou následovat až do roku 2023.

■ **Výborová schůze 12. 10. 2024** se konala v Lanškrouně a byla řízená předsedou M. Petříkem za účasti čtyř členů výboru. Bylo projednáváno případné konání sjezdu SSPE v roce 2025 v Táboře ve dnech 3. – 5. 10. 2025. Předseda M. Petřík navrhl, aby byl sjezd spojen se soutěží v tvorbě exlibris pro mládež. K. Vašíčková předala výboru gratulační grafiky pro jubilanty v roce 2025. Žeň exlibris za rok 2025 se bude konat v příštím roce ještě v Hradci Králové. Paní Markéta Prchlíková převeze správu webových stránek SSPE od M. Petříka.

■ **Výborová schůze 15. 11. 2024** se konala distančně a byla řízená předsedou M. Petříkem za účasti čtyř členů výboru. Výbor odsouhlasil licenční smlouvu s Národní knihovnou ČR, která archivuje webové stránky Spolku od roku 2010. Licenční smlouva řeší zpřístupnění těchto archivovaných stránek k nahlížení pro veřejnost na stránkách www.webarchiv.cz. Jedná se také o další smlouvu s NK ČR, a to o archivaci a zpřístupnění některých publikací vydávaných Spolkem (Knižní značka, dřívější Zprávy, eventuálně další). Tyto publikace jsou zčásti již archivovány a jsou přístupné po přihlášení

registrovaného člena partnerských knihoven. Jednáním je pověřena Markéta Prchlíková. Sjezd SSPE se bude konat 3. – 5. 10. 2025 v Hotelu Dvořák v Táboře společně se soutěží v tvorbě exlibris pro žáky a studenty. Pro valnou hromadu SSPE bude objednan sál v DDM na Karlínském náměstí na 29. 3. 2025. Jarní setkání spojené s výměnným dnem SSPE se bude konat v roce 2025 v Lanškrouně. Pro knihovnu SSPE budou dodatečně zakoupeny chybějící publikace vydané L. Křížem a memoárové publikace J. Orta.

Výbor SSPE

SETKÁNÍ

- 8. – 10. 5. 2025 Výroční sjezd DEG v Memmingenu.
- 12. 3. 2025 Výměnné setkání SELS v Curychu.
- 20. – 24. 8. 2025 2. mezinárodní exlibristický kongres v Istanbulu.
- 3. – 5. 10. 2025 Sjezd SSPE v Táboře.

ZEMŘEL PhDr. Jiří ORT

Dne 19. 10. 2024 zemřel PhDr. Jiří Ort, člen SSPE v letech 1982–2024, člen redakčního kruhu časopisu Knižní značka. Narodil se 14. 11. 1939 společně se svou sestrou Drahuškou (1939–2018) v Praze. Dětství a školní leta prožil v Mladé Boleslavi. Jeho otec byl obchodníkem s uměleckými předměty (do roku 1953, pak byl popelářem). V Mladé Boleslavi absolvoval Vyšší hospodářskou školu (1953–1957). Krátce pracoval v Městském oblastním divadle v Mladé Boleslavi jako účetní. Následovala vojenská služba (1958–1961). V letech 1961–1966 studoval na Fakultě osvěty a novinářství Univerzity Karlovy a po absolvování krátce pracoval jako redaktor v Čs. rozhlasu v Praze. Z Prahy odešel do Ústí nad Labem, kde pracoval ve Spolku pro chemickou a hutní výrobu jako sociolog a referent bezpečnosti práce. Převzal dobrovolnou činnost vedoucího krajské pobočky Klubu přátel výtvarného umění a věnoval se kulturní a publikační činnosti v Ústí nad Labem. Blíže jsem se s dr. J. Ortem seznámil na zájezdu SSPE na 24.

*PhDr. Jiří Ort,
foto J. Šulc, 2021*

mezinárodní bienále exlibris v Malborku v roce 2013, kdy jsme se domluvili na spolupráci při tvorbě obsahu našeho spolkového časopisu Knižní značka. J. Ort se pak stal autorem mnoha článků se zajímavým obsahem, v nichž čerpal ze svých vzpomínek na setkání s významnými českými grafiky a malíři, tvůrci exlibris. Tato spolupráce, které věnoval velké úsilí, trvala po dobu deseti let. Celkem to bylo neuvěřitelných sto pět článků, poslední v letošním prvním čísle Knižní značky. Mimo to napsal pět článků do Sborníků SSPE. Je rovněž autorem pěti katalogových listů. Mezi jeho oblíbené autory exlibris patřili Jiří Bouda, Vlastimil Sobota, Olga Vychodilová, Josef Liesler, Petr Minka, Peter Kocák, Marina Richterová, Miroslav Houra, Miroslav Matouš, Herbert

Kisza, Vladimír Šavel ml., Jiří Brázda, Alena Bílková, Miloš Michálek a Martin Manojlín. Vydal povídky svého otce Františka Orta (1916–1975) *Mrtvý se vrací* (2020). Napsal několik memoárových publikací: *Vyprávění o pražském Montmartru na Zámeckých schodech* (2020), *Co bylo, to bylo – listování životem* (memoárové vyprávění potomka z mlynářského rodu Ortů) (2021), *Potěšení a útěcha v éře normalizace. 70. a 80. léta 20. století v ústeckém umění*. (2023).

Vykonal mnoho, čest jeho památce!

Jan Langhammer

ARNA JURAČKOVÁ ZEMŘELA (18. 5. 1951 – 1. 10. 2024)

V letošním podzimu, bohatém na vážné události v přírodě i životech lidí, snad zaujme i životopis této blanenské výtvarnice. Pracovala v mnoha odvětvích volné i užité grafiky a ráda vytvářela i exlibris pro přátele a sběratele.

Rodiče Arny – Milada a Antonín byli výtvarníci. Oba vystudovali SUŠ ve Zlíně. Kreslili, měli rádi přírodu, matka ilustrovala knížky pro děti a jejich svět. Otec měl rád humor, který se odráží v celé jeho tvorbě. Výtvarným projevem se

Mgr. J. Janků (vlevo) a Arna Juračková, foto J. Havlová

mu stala především čára, s níž dokázal téměř divy. Kromě volné tvorby pracoval jako propagační grafik v ČKD Blansko. Jeho tvorba však daleko překročila hranice naší země. Velmi ji obdivovali například v Japonsku.

Když bylo Arně patnáct let a jejímu bratrovi Antonínovi osm, jejich matka těžce onemocněla a zemřela. Od té doby otec s dětmi zůstal sám.

Výtvarně nadaná Arna studovala v Brně na SUPŠ u Dalibora Chatrného v oboru propagační grafika. Ve studiích pokračovala v Praze na VŠUP v atelieru filmové a televizní grafiky u prof. Adolfa Hoffmeistera, kterého později vystřídal prof. Miloslav Jágr. Arna se již na škole začala zabývat tvorbou exlibris a spolupracovala s nakladatelstvím Albatros a časopisem Mateřídouška. V letech 1978–1981 se stala výtvarnicí dětských televizních seriálů – Večerníčků. Její absolventská práce byla režie, scénář a animace pohádkového příběhu Aloise Mikulky *Pokusníček*. Slovem film doprovodil Karel Höger. Úspěšný byl též sedmidílný seriál *Pohádky z lipových špalíčeků*, který výtvarně realizovala tři roky. Animovaný film přinesl do práce Arny barevnost a hravost. V 80. letech 20. století se zabývala školními ilustracemi učebnic českého jazyka a matematiky. V letech 1982–1990 vyučovala filmovou a televizní grafiku jako odborná asistentka v atelieru u prof. M. Jágra na VŠUP v Praze. V roce 1995 se vrátila do rodného Blanska.

Deset let spolupracovala se svým otcem na firemním designu Pivovaru Černá Hora. Věnovala se rovněž malbě. Pořádala mnoho výstav, kde jí byla kurátorkou Alena Krkošková z Moravské galerie. Ta jí pomáhala v organizování výstav, psala o její tvorbě. Historička umění Bronislava Gabrielová byla také zaujata Arninou tvorbou. Napsala o ní „Umělkyně se inspiruje přírodou. Nechce však zobrazovat reálnou krajinu, nýbrž svůj pocit z ní, z přírodních dějů, například bujení vegetace.“

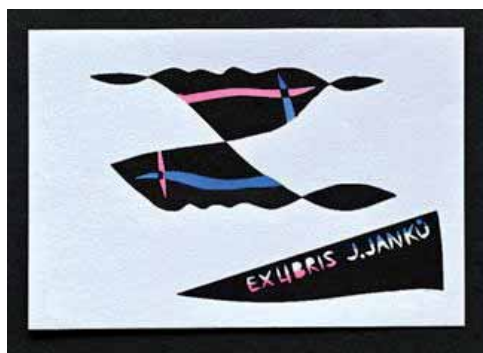
Arna Juračková, X3/col, 1980

Arna vystavovala se svým otcem v Galerii města Blanska. Tato galerie bývala velmi navštěvovaná milovníky výtvarného umění celého regionu a lákala na skvělé výstavy, jejichž kurátorkou byla Ivana Mašatová.

Vystavovali zde např. Adolf Born, Vladimír Tesař, Josef Jíra, Vladimír Komárek, Jiří Načeradský, Vladimír Kokolia, Milan Knížák, Valér Kováč, Jiří Kolář a další. Na nedělní vernisáže přijíždělo vlakem mnoho Brňanů.

Arna učila krátkou dobu na SUPŠ v Brně písmo. Byla také spolu se svým otcem členkou Uměleckého sdružení Q. Přes toto sdružení se dostaly práce Antonína Juračky do Japonska na společnou výstavu. Japonci si Juračku zamilovali pro osobitost, humor a brilantnost. Vydali mu kalendář, čehož si všimli i v jiných zemích a do tří let byla Juračkova tvorba známa po Evropě.

V roce 1991 navázala Arna spolupráci s KPVU Brno – sekci grafiky a krásné knihy

Arna Juračková, X3/col, 2019

(J. Janků a B. Vlachová). Pro 28. sjezd KPVU v Brně r. 1991 vytvořila dvě grafiky. Získala zde zájemce o svou tvorbu exlibris, například sběratele Mirko Riedla. Exlibris vytvářela ráda a byl o ně zájem. Již za dob studií jimi potěšila své kamarádky. Zpočátku je vytvářela technikou linorytu černobíle, později byly barevné, používala také techniku sitotisku. Většinou nepřesáhl počet výtisků 70 kusů. Určena byla pro sběratele exlibris a vlastní rodinu – pro její zemřelou maminku Miladu (netra-

diční exlibris, nyní je ve sbírkách MG Brno), pro švagrovou Evu Juračkovou, která je výtvarnicí a učí na ZUŠ v Blansku, pro ni samotnou (exlibris Rybářství, Galerie, Psychologie ad.) i pro smyšlené osoby – ty měly jméno XY.

Byla v nich hravost, humor, někdy i hádanka, jako v celé její tvorbě.

Arna Juračková X3/col, 1997

1987

1986

Arna navštěvovala i exlibristické sjezdy s mezinárodní účastí v Chrudimi. Zde navázala kontakty se sběrateli z Belgie, díky nimž je nyní zastoupena v Mezinárodním centru exlibris Sint-Niklaas. Exlibris vystavovala také v Polsku a Maďarsku, zde je též zastoupena v muzeích.

Vytvořila několik souborů exlibris s přírodními rostlinnými motivy: kolekci pěti studánek pro adamovského galeristu Jaroslava Zelíka, kolekci devíti linorytů pro blanského sběratele Františka Rybáře a dva cykly pro sběratele Josefa Gromeše.

Arna ráda vytvářela také novoročenky. Například novoročenky s historickými náměty pro Karla Odehnala z Černé Hory.

Také pro mne vytvářela exlibris a novoročenky, posílala mi návrhy, ze kterých jsem si mohla vybrat. Byly mezi nimi i náměty s betlémy, kostelík sv. Martina v Blansku a vánoční motivy.

Zásadním zlomem v jejím životě byla náhlá smrt otce Antonína (1927–2005). Ke konci života spolupracoval s Arnou na architektuře města Blanska (v institucích pro děti), v r. 1996 dostal Cenu města Blanska za kulturu. Tuto cenu dostala také Arna v roce 2006.

Za svůj život uspořádala 40 samostatných výstav a zúčastnila se 120 kolektivních. Je zastoupena svou tvorbou ve sbírkách Moravské galerie Brno, Památníku národního písemnictví v Praze, Ministerstva kultury ČR, Univerzity Karlovy v Praze, v zahraničí v galeriích v Belgii, Maďarsku a Polsku a v soukromých sbírkách.

Několik let ke konci života již Arna netvořila, žila v ústraní. Zemřela 1. 10. 2024.

Rodinná výtvarná tradice Juračků pokračuje v Antonínu Juračkovi nejmladším, který je uměleckým kovářem.

Jarmila Janků

Miroslav Nešvera,
foto R. Kaiserová, 2021

ZEMŘEL MIROSLAV NEŠVERA

Miroslav Nešvera zemřel po pěti dnech nemoci 23. 9. 2024 na JIP v Kladenské nemocnici, kam ho odvezli s mozkovou mrtvicí, navíc se k tomu přidružil zápal plic. Narodil se 25. 7. 1936 v Kladně-Dubí, vyučil se soustružníkem a mnoho let pracoval ve strojárnách v Poldi Kladno jako obráběč kovů. Několik let byl také dobrovolným hasičem. Žila jsem s ním ve svém bytě 36 let a pár měsíců. Miloval umění a zvláště starožitnosti, velmi dobře se orientoval v české historii, obklopoval se knhami o historických zbraních. Do SSPE jsem ho přivedla já a jeho přátelství s manželi Alenou a Zdeňkem Šimovými. Měl velmi rád grafiky, nejen Jindřicha Pilečka, ale mnoha dalších, převážně českých autorů například Jiřího Brázdy, Herberta Kizsy, Jiřího Boudy, Karla Musila a samozřejmě také moje, a pro mnohé autory připravoval tiskové měděné destičky. Na valné hromady a sjezdy

jezdil rád zejména proto, že si mohl povídat s výtvarníky a sběrateli o umění a o životě. Myslím si, že bude chybět nejen mně; všichni na něj zavzpomínají jako na usměvavého, skvělého člověka, který měl rád lidi.

Renáta Kaiserová

PLACENÍ ČLENSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ V ROCE 2025

Členské příspěvky pro rok 2025 se podle usnesení valné hromady konané v Praze dne 23. 3. 2024 nezvyšují a zůstávají na hodnotě 1 000 Kč pro české členy a 1 500 Kč (60 eur) pro zahraniční členy (včetně zvýšených nákladů na poštovné 500 Kč). Čeští členové, kteří dovrší v roce 2025 věk 80 let (a starší), platí snížený příspěvek 400 Kč. Členové, kteří dovrší v roce 2025 věk 90 let (a starší), členský příspěvek neplatí. Studenti do 26 let platí rovněž snížený příspěvek 400 Kč. Čestní členové spolku členské příspěvky neplatí. Členské příspěvky je možno platit v hotovosti u pokladníka spolku, např. na valné hromadě, dále vkladem nebo bankovním převodem na účet Spolku: číslo účtu 2501272505/2010, variabilní symbol = evidenční členské číslo, a případně poštovní poukázkou. Do zprávy pro příjemce uvádějte: jméno – příspěvek 2025. Neztěžujte, prosíme, identifikaci svých plateb!

Pro zasílání plateb ze zahraničí platí číslo účtu vedeného v EUR:

IBAN: CZ302010000002001272509, BIC: FIOBCZPPXXX, Fio banka, a. s., se sídlem V Celnici 1028/10, 110 00 Praha 1.

Pokud chcete být i v příštím roce členy našeho spolku, uhradte členské příspěvky nejpozději do 31. března 2025. Pokud se rozhodnete členství ve Spolku ukončit, oznamte to výboru Spolku rovněž do 31. 3. 2025. Členům, kteří nezaplatí včas členské příspěvky, pozastavíme rozesílání spolkových publikací.

Výbor SSPE

ŽIVOTNÍ JUBILEA ČLENŮ V ROCE 2025

- **Padesát let:** 20. 8. Carollina FABINGEROVÁ, 21. 10. Mgr. Radim VETCHÝ.
- **Padesát pět let:** 27. 5. Mgr. Luděk KŘÍŽ, 30. 11. Ing. Kamil MACH.
- **Šedesát let:** 14. 3. Ing. Zdeněk ROLNÝ, 11. 4. Ing. Karel SCHERZER, 27. 7. Ing. Jan RYCHTÁŘ, 22. 10. MgA. Libor BERÁNEK, 25. 11. Hana ŠNAJDROVÁ, 15. 12. Ivan KOZEL.
- **Šedesát pět let:** 20. 2. Mgr. Luiza SAZDOVÁ, 3. 4. Mgr. Pavel PICH, 5. 5. Stanislav VANDA, 30. 6. Luigi BERGOMI, 15. 7. akademický malíř Pavel BENEŠ, 11. 8. Milan BAUER, 27. 11. Ing. Tomáš TYLICH.
- **Sedmdesát let:** 11. 4. Vladimír BOGDANOV, 23. 8. Ing. Karel KLÍMEK, 25. 8. Mgr. Pavel JAKIM, 1. 10. Pavel VYBÍRALÍK, 14. 12. PhDr. Zita SUCHÁNKOVÁ, 31. 12. Heda KLOBASOVÁ.
- **Sedmdesát pět let:** 28. 2. RNDr. Jiří DEMEL, 15. 3. Ing. Dušan SAZOVSKÝ, 19. 3. PhDr. Vilém STRÁNSKÝ, 10. 5. PhDr. Petr VLÁČIL.
- **Osmdesát let:** 21. 1. RSDr. František JEŽEK, 24. 2. Mgr. Lubomír NETUŠIL, 10. 4. PhDr. Zdenka PFEFFEROVÁ, 9. 7. Ladislav KALINA, 26. 10. Benoit JUNOD, 29. 10. Josef KOLLAR, 17. 12. Tjalbertus VOGELVANGER, 17. 12. Josef WERNER, 27. 12. akademický malíř Boris BRANKOV.
- **Osmdesát pět let:** 14. 2. Ing. Josef GROMEŠ, 17. 4. Jaroslav BARTÁK, 5. 5. Jana RADOVÁ, 18. 7. Jana ONDRUŠOVÁ, 11. 10. MUDr. Vladimír KOBLOVSKÝ, 11. 11. Klaus RÖDEL.
- **Devadesát let:** 1. 1. Mieczysław BIELEŃ, 25. 6. MUDr. Josef MACELA, 9. 8. RNDr. Olga KALABUSOVÁ, 2. 11. MUDr. Stanislav KALABUS..

Výbor SSPE všem jubilantům srdečně blahopřeje.

Prosíme členy-jubilanty, kteří nechtějí být uvedeni v příštím roce v tomto seznamu, aby to sdělili v průběhu roku 2025 redaktoru Knižní značky.

ZMĚNY ČLENSTVÍ

- **NOVÍ ČLENOVÉ:** 10808 Mgr. Dana MORÁVKOVÁ, Žampach 81, 564 01 Žampach; 10810 RNDr. Ivan NEUMANN, Žalmanova 1195/2, 147 00 Praha; 10809 Pavla VORÁBOVÁ, Pod Šmukýřkou 1048/2 150 00 Praha.
- **UKONČENÍ ČLENSTVÍ NA VLASTNÍ ŽÁDOST:** 10699 Mgr. David POLČÁK z Frýdku-Místku.
- **UKONČENÍ ČLENSTVÍ PRO NEPLACENÍ ČLENSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ:** 10658 Lucie KAPÍČKOVÁ z Prahy.
- **ZEMŘELI:** Ing. Jaroslav HRABEC z Uherského Hradiště (†24. 9. 2024), Miroslav NEŠVERA z Kladna (†23. 9. 2024), PhDr. Jiří ORT z Ústí nad Labem (†19. 10. 2024), Ing. Jaroslav PETR z Moravské Třebové (†7. 12. 2024) a Eliška RYBIČKOVÁ z Pardubic (†11. 12. 2024).

Výbor SSPE

Identifikační číslo ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl L, vložka 237: 004 43 522, zapsáno 1. ledna 2014.

Poštovní adresa:

Spolek sběratelů a přátel exlibris, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.

Webové stránky: www.sspe.cz.

Číslo účtu/Konto:

2501272505/2010 v CZK, Fio banka, a. s., se sídlem V Celnici 1028/10, 110 00 Praha 1.

Číslo účtu/Konto:

2001272509/2010 v EUR, IBAN: CZ3020100000002001272509, BIC: FIOBCZPPXXX, Fio banka, a. s., se sídlem V Celnici 1028/10, 110 00 Praha 1.

Předseda: **Miroslav Petřík**, Tyršova 26, 375 01 Týn nad Vltavou.

E-mail: petrikjudo@seznam.cz. Mobil: 602 154 055.

Hospodářka a členská evidence: **Mgr. Jarmila Špačková**, Čajkovského 914/54, 500 09 Hradec Králové. E-mail: pausinka@gmail.com. Mobil: 606 610 698.

Redaktor Knižní značky: **Ing. Jan Langhammer, CSc.**,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň. E-mail: langhammer.jan@quick.cz.

Telefon: 377 265 076.

Redaktor Sborníku pro exlibris a drobnou grafiku: **Ing. Ladislav Žák**,

Hrdličkova 2189/12, 148 00 Praha. E-mail: zaking@volny.cz. Mobil: 602 211 704.

Archivářka: **Marta Novotná**, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.

E-mail: marta.no@seznam.cz. Mobil: 724 781 294.

Přílohy: Pozvánka na valnou hromadu. Katalogové listy Jiří Slíva a Olga Vychodilová.

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 4/2024

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň, e-mail: langhammer.jan@quick.cz.

Redakční kruh: Bedřich Kocman, Mgr. Alois Sassmann, Ing. Ladislav Žák a RNDr. Karel Žižkovský.

Jazyková korektura: Mgr. René Keller.

Počítačová sazba článků a výběr obrázků: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Grafická úprava a tisk: SOS print, s. r. o., Švihovská 10, 301 00 Plzeň.

Náklad 450 výtisků.

Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha, pro své členy čtyřikrát ročně. ISSN 1211-3840. MK ČR E 11475.

Rozesílá: ADISERVIS Praha.

Toto číslo vyšlo 31. 12. 2024. Redakční uzávěrka příštího vydání je 28. 2. 2025.

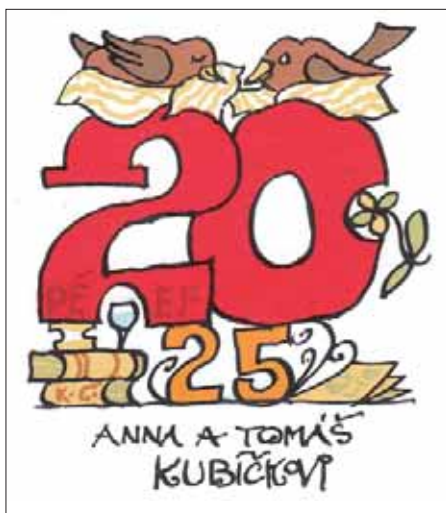
Gennadij Alexandrov, C3+C5, 2024

René Řebec, S1/8, 2024

Vlastimil Sobota, L1/6, 2024

Vlastimil Sobota, L1/6, 2024

Petr Minka, Emil Kintzl (1934–2022), C3, 2024

**SPOLEK
SBĚRATELŮ
A PŘÁTEL
EXLIBRIS**

Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937 Spolek sběratelů a přátel exlibris založený v roce 1918 se sídlem v Praze. Název časopisu a logo spolku: akademický malíř Miroslav Houra.

*Na titulní straně: Martin Manojlín,
Varhany – Panská skála u Kamenického Šenova, X3/7,
2024.*